

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד



תשורה

משמחת הנישואין של

מנחם מענדל ופרומא איטא שיחיו רייצעס

כ"ז אדר שני, ה'תשע"ט

פתח דבר

אנו מודים להשי"ת על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו החתן התמים הרב מ' מנחם מענדל שיחי' עב"ג הכלה המהוללה מרת פרומא איטא תחי'.

התודה והברכה מובעת בזה לבני משפחתינו, ידידנו ומכירנו שבאו מקרוב ומרחוק להשתתף בשמחתנו ולברך את צאצאינו שיחיו בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בתור הבעת תודה לבבית והוקרה לכל הנוטלים חלק בשמחתנו, מוגשת בזה תשורה מיוחדת - מיוסד על הנהגתו של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ שחילק 'תשורה' בחתונת הרבי - הכוללת מכתבים ומענות קודש מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א למשפחת החתן והכלה, אשר חלקם מתפרסם בזה לראשונה.

תודתנו נתונה בזה לאח החתן הת' שמואל אייזיק שי', הת' מנחם מענדל שי' לוינזון והת' לוי יצחק שי' גינסבערג על עזרתם בהכנת תשורה זו.

הא-ל הטוב הוא ית' יברך את כבודו ואת אנשי ביתו יחיו בתוך כלל אחב"י בברכות מאל"פנות מנפש ועד בשר, ובמיוחד בברכה העיקרית שנזכה ללכת משמחה זו לשמחה העיקרית "שמחת עולם על ראשם", בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, תיכף ומיד ממש!

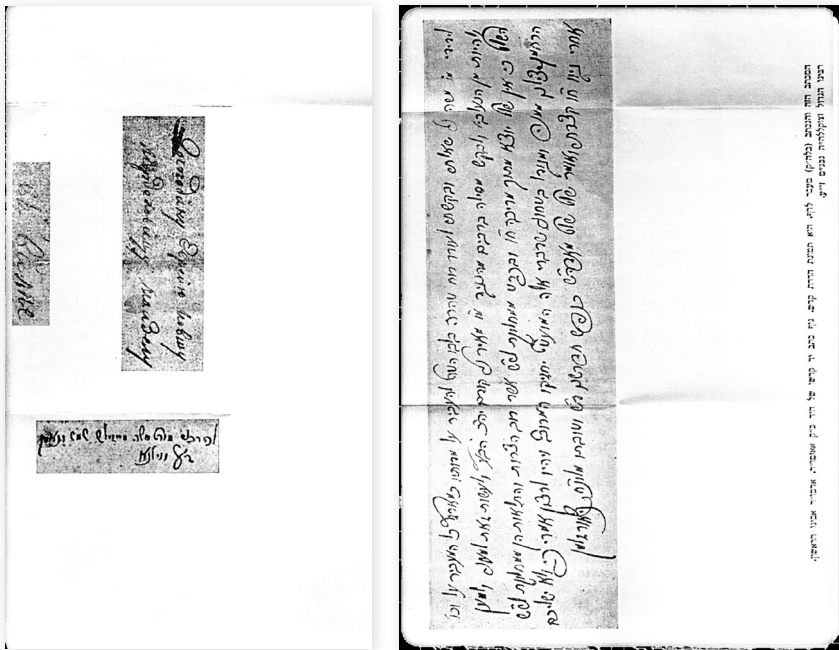
יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

הורי החתן	הורי הכלה
הרב לוי ואסתר דריזא רייצעס	הרב יואל ונחמה דינה איידעלמאן

וזקניהם

הרה"ח הרה"ת ר' יוסף בן ציון וזוגתו מרת רבקה שיחיו רייצעס
מרת חי' דבורה תחי' לויטנסקי
הרה"ח הרה"ת ר' שלום וזוגתו מרת גיטל שיחיו איידעלמאן
הרה"ח הרה"ת ר' משה פסח וזוגתו מרת אסתר שיחיו גאלדמאן

תשורה משמחת הנישואין של מנחם מענדל ופרומא איטא שיחזו רייצעס



לידידי מו' משה נ"י שאלתי ובקשתי לעורר רוח טהרה בלבו הטח[נור] לחעביר על מידותי כמארז"ל כל המעביר על וכו' ולהיות מן הנעלבין] ולבקש מחילה ברבים מהנגיד מו' מאיר נ"י קודם יה"כ הבע"ל [יום הכיפורים הבא עלינו לטובה] ולעשות זאת למעני ולמען השלום] כי אין שלו' יוצא מתוך מריבה ח"ו ובפרט ממחלוקת לש"ש [לשם שמים] אשר רוב תצרות וחתלאות הן ממחלוקת לש"ש הרחמן יצילנו ממנה ומגודל בטחוני שדברי אלה המועטין] יחזיקו המרובין] ויהיו לרצון אמרי פי ולא ישליכם אחרי גיוו ח"ו קיצרתי ואומר שלו' שלו' מאדח"ש [מאדון השלום] כנפש תדרשנו ד"ש [דורש שלומן] וטובתו מלוג"ח [מלב ונפש חפיצה] שניאור זלמן

תרגום הכיתוב בתמונה השמאלית למטה - בגוף כתב יד קודש אדמו"ר הזקן:

להרבני מו"ה מייזליש שמש ונאמן דק[הלת] ווילנא

שלוש השורות הנוספות, בשפה הרוסית, נכתבו על-ידי אחר:

לאדון יהודי משה מורדוכוביץ [בן מרדכי] מייזליש בוויילנא



מכתב הרבי לחתונת הורי החתן

רייצעס - לויטנסקי - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, טו' בשבט תשנ"ב
ברוקלין, נ. י.

האברך הווי"ח אי"א נו"כ וכו'
מוה' לוי שקי
וב"ג תי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
ליום ה' אד"ר הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב מזל
טוב ושתהי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית
בישראל בבין עדי עד על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת
החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב



מכתב הרבי לחתונת הזרי הכלה

איידעלמאן-גאלדמאן-ברוקלין
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בייה, כטי אייר תשנ"ג
ברוקלין, נ. י.

האברך הווי"ח אי"א נוי"ב וכו'
מוה' יואל שי'
וב"ג תי'

שלום וברכה

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
ליום יג' סיון הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב מזל
טוב ושתיי בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית
בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת
החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר
א.א.א.א.
פ

"מענת אבי שי' על מכתבו"

מכתב אדמו"ר מהוריי"צ להרב שמואל יצחק רייצעס,
סבא רבא של החתן

ב"ה ח' תמוז תרצג

אל ידידי הנכבד ור"ח אי"א מוהררש"י שי'

שלום וברכה, מענת אבי שי' על מכתבו

הכלי לשפע הצלחה היא קביעות עתים

לתורה בכל יום ממש, ולהיות בקי באיזה ענינים

בע"פ שיוכל לחזור עליהם הן בדיבור והן במחשבה,

והשם יתברך יחזק בריאותם ויזמין לו פרנסתו בריוח

ובמנוחה בגשמיות וברוחניות, בשם אבי שי' יחזקאל.

בדבר גיסו קדיש וזוג' תחי' ב"ה ישלים להם

בריוח על הצטרכותם בדוחק גדול ביותר

יעזור לו השם יתברך, אודות נסיעה למרחוק

עדיין אין לו רשיון, יעזור לו השי"ת,

בטח יכתוב לו גם בעצמו, בקבלתו הפ"ש.

S. S. S. R.
Марино горка
Минскаго окр.
Ш. Райцесу

[ס.ס.ס.ר.
מארינא גארקא
מינסקאווא אקר.
לש. רייצעס]



אגרות קודש

מכתב הרבי לסב החתן ר' יוסף בן ציון שי' רייצעס,
בעת שהי' יחד עם עוד מתלמידי התמימים במחנה הקיי
של ישיבת "תורה ודעת", כפי שהי' נהוג אז

ההגהות בכת"ק באות לקמן באותיות מודגשות.
כדאי לציין את אחת ההגהות, בה הרבי משנה מכפי
שנכתב תחלה "שלא לאכול ממה שנתבשל בכלים אלו",
ללשון חיובי "לאכול ממה שנתבשל בכלים אחרים".

ב"ה, י"א מנחם אב השי"ת

האברך הו"ח אי"א כו' מו"ה יוסף בן ציון שי'

שלום וברכה:

במענה על מכתבו מז' מנחם אב, התענגתי לשמוע כי מוצא מקום עבודה
לעשות עם עצמו וכן עם הזולת, ובודאי יהי' בהצלחה ואשמח לשמוע בשורות טובות
מפעולותיו.

בנוגע לשאלתו על דבר זה שמבשלים לפעמים חלב עכו"ם בהכלים שמבשלים
בעד כל הבחורים, הנה אם אמת הוא - בודאי יוכלו לפעול הוא וחבריו שלא לאכול
ממה שנתבשל בכלים אלו.

בטח זוכר מה שנדברנו קודם נסיעתו, אז מען דארף ניט זיין צופיל מרה-
שחורה'דיק, און מען דארף וויסן, אז דער אויבערשטער איז בטבע הטוב להיטיב, און
די רביים האבן זיך אפגעגעבן אויף אהבת ישראל און אויף אויספירן זייערע ענינים
בחסד וברחמים. ועבדו את הוי' בשמחה כתיב.

בברכה ופ"ש חבריו שיחיו

המחכה לבשו"ט חתי"ק

מהנכון שבשבת נחמו שהוא השתא חמשה עשר באב ג"כ, יתועדו עם שאר האברכים
שיחיו.

מכתב הרבי לסב החתן ר' יוסף בן ציון שי' רייצעס בקשר להיכנסו לדירה חדשה

ב"ה, כ"ב כסלו, תשט"ז

ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ כו'
מוה' יוסף בן ציון שי'

שלום וברכה!

במענה להודעתו אשר ימים אלו נכנסים לדירתם החדשה.

הנה יה"ר מהשי"ת שיהי' בשעה טוב ומוצלחת, משנה מקום משנה מזל לטובה ולברכה בכל הענינים.

ובודאי יודע ממנהג אנ"ש בזמן האחרון, להכניס למקום החדש לכל לראש, סידור חומש תהלים ותניא, וכן לקבוע מזוזות תיכף, כמובן בלי ברכה, ובמלאת שלשים יום, לקחת מזוזה אחת לבודקה, והרשות בידו להחליפה ביותר נאה ממנה, וכדרז"ל זה אלי ואנוהו, התנאה לפניו במצות, ובמילא מחוייב בברכה, ויכוין להוציא כל שאר המזוזות.

וכיון שימי החנוכה ממשמשים ובאים, כדאי לחנך את הדירה בהתועדות חסידותית באופן המתאים, וכבר ידוע פתגם רבותינו הק' אז ווי מען שטעלט זיך אוועק אזוי גייט דאס. שיהי' הבית בית חסידותי בכל.

בברכת הצלחה חתי"ק

המכתב נדפס באגרות-קודש חי"ב ע' קסב
(מהעתק המזכירות, בהשמטת שם הנמען),
וצילום האגרות מתפרסם בזה לראשונה:

רייצעס-ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין נ.י.

בית כב' כסלו תש"ז
ברוקלין

הוויא אייא נוייב כו'
סוה' יוסף בן ציון שי'

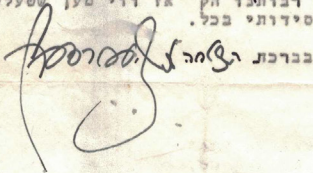
שלום וברכה!

בפענה להודעתו אשר ימים אלו נכנסים לדירתם החדשה.

הנה יה"ר מהשיית שיהי' בשעה טובה ופוצלת-ששנה מקום פשנה
פזל לטובה ולברכה בכל הענינים,

ובודאי יודע פסנתג אניש בזמן האחרון, להכניס-למקום החדש-לכל
לראש, סידור חוסש תהלים ותנ"א, וכן לקבוע מזוזות תיבה; כסובן בלי ברכה,
ובטלאת שלשים יום, לקחת מזוזה אחת לבדוקה, והרשות בידו להחליפה ביותר גאה
מסנה, וכדו"ל זה אלי ואנוהו, התנאה לפניו בטעות, ובטילא סחוייב בברכה,
ויכוין להוציא כל שאר המזוזות.

וכיון יסיי החנוכה מפשמים ובאים, כדאי לחנך את הדירה בהתועדות
הסידותית באופן התאים, וכבר יודע פתגם רבותנו הק' אז ווי מען שטעלט זיך
אדעק אזוי גייט דאס, שיהי' הבית בית הסידותי בכל.

בברכת ישיבה טובה


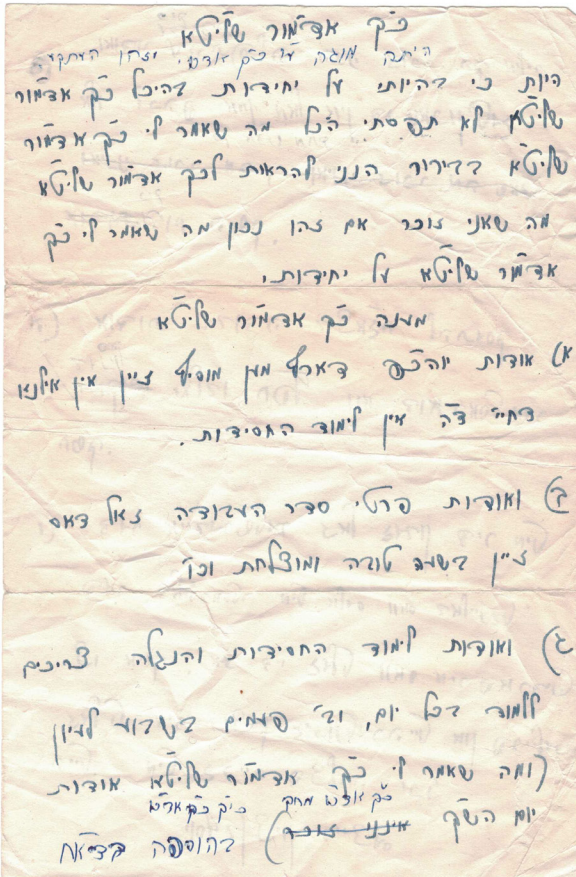
יחידות

יחידות שזכה לה סב החתן ר' יוסף בן ציון שי' רייצעס, שנכתבה על ידו במכתב והוגה ע"י הרבי

הארץ היחידות לא נתברר לע"ע, אך נראה שהוא מהתקופה הראשונה לנישואיו.
ההגהות (כפי שנעתקו בשעתו ע"י סב החתן) באות לקמן באותיות מודגשות:

כ"ק אדמו"ר שליט"א

היות כי בהיותי על יחידות בהיכל כ"ק אדמו"ר שליט"א לא תפסתי הכל מה שאמר לי כ"ק אדמו"ר שליט"א בבירור, הנני להראות לכ"ק אדמו"ר שליט"א מה שאני זוכר, אם זהו נכון מה שאמר לי כ"ק אדמו"ר שליט"א על יחידות.



מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א

א) אודות יוהכ"פ דארץ מען מוסיף זיין אין אילנא דחיי ד.ה. אין לימוד החסידות.

ב) ואודות פרטי סדר העבודה זאל דאס זיין בשעה טובה ומוצלחת וכו'.

ג) ואודות לימוד החסידות והנגלה צריכים ללמוד בכל יום, וב' פעמים בשבוע לעיון (ומה שאמר לי כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות יום הש"ק איני זוכר בהוספה בדא"ח.

ד) ואודות עבודת התפילה הנני זוכר

וואנדערליכע ^{גיטע} ~~הינט~~ זאגט דיר מיין
 און זעה ^{פון אונטער} און מיין מאן פון וואסן ^{פון אונטער} זאג
~~דיינע זאגט און מיין זאגט און מיין זאגט~~
 אודער ^{פון אונטער} זאגט דיר מיין זאגט
 אודות ^{פון אונטער} עבודה
 בצאג"ח להתעסק
 במקום בענין שלבו
 חפץ וואו דו האסט
 מער חשק.
 (ו) דער אייבערשטער
 זאל געבן דיר מיט
 דער בעלה'באסטע
 מיט אלעס וואס
 באלאנגט צו אייד, אז
 די געלט וואס איר
 פארדינט זאלט איר
 נוצען געזונטערהייט
 און פריילעכערהייט,
 מיט גרויס הצלחה
 וכו'.
 יוסף בן ציון רייצעס

רק מילים אלו
 לכה"פ איין מאל אין
 די וואכן טעג-דיינע
 זוכר מנה, דיינע זוכר
 מה שאמר אודות
 וביום הש"ק.

(ה) אודות עבודה
 בצאג"ח להתעסק
 במקום בענין שלבו
 חפץ וואו דו האסט
 מער חשק.

(ו) דער אייבערשטער
 זאל געבן דיר מיט
 דער בעלה'באסטע
 מיט אלעס וואס
 באלאנגט צו אייד, אז
 די געלט וואס איר
 פארדינט זאלט איר
 נוצען געזונטערהייט
 און פריילעכערהייט,
 מיט גרויס הצלחה
 וכו'.

יוסף בן ציון רייצעס

מכתב הרבי באנגלית לסבא רבא של החתן
הרב יצחק אייזיק הלוי לויטנסקי לרגל יום הנישואין ה-25 שלו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מוחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין נ. י.

By the Grace of G-d
4th of Sivan, 5712
Brooklyn 13, N.Y.

Mr. and Mrs. I. Levitansky
5 No. Wabash Avenue
Chicago 2, Ill.

Sholom u'Brocho:

I was pleased to learn that you are about to celebrate the 25th anniversary of your wedding. I take this opportunity to wish you both long and happy life together, and that the home which you had set up be everlastingly permeated with love for fellow Jew and the observance of Torah and Mitzvoth and that you carry all this out amid ample Parnoso and affluence.

Marriage is compared in the Torah to the building of a house, and, needless to say, all analogies in the Torah have a profound significance and exactness.

The house represents one of the three principal needs of man, which are: food, clothes and shelter. The cardinal difference between these three categories of human needs is that food has to be consumed frequently, clothes are consumed less frequently, and a house, if well built, lasts a lifetime. On the other hand food is comparatively cheap, clothes more expensive and a house the most expensive of all.

In the analogy between marriage and a house, the same characteristics apply. The couple must invest all they have in the joint venture of marriage in an effort to adjust one's-self to the other fully and completely to the extent of self-sacrifice in some instances, in order to make their edifice a life-lasting happiness.

And, as in the case of building a house, its durability depends on the solidness of its foundation, so in marriage its everlasting happiness depends on its foundations of Torah and Mitzvoth.

I wish you again that your marriage institution, built on the foundations of Torah and Mitzvoth, be everlastingly happy and prosperous.

With the blessing of a joyous and inspiring Yontov
Shovuoth, and Mazzaltov,

Cordially

M. Schneerson

סיפור מופת בקשר ליחידות של סב החתן הרב אברהם הלוי לויטנסקי

This year marks 60 years to this story related by grandfather of the choson, Rabbi Avraham Levitansky

Before the summer of 5719 (1959), I was going to drive to Chicago from New York together with my parents and brother ע"ה. Before leaving, I went into Yechidus with the Rebbe, to receive a brocha for my birthday (21 av) amongst other things.

The Rebbe started talking for about 15-20 seconds and then said:

דער אויבערשטער זאל העלפן עס זאל זיין א געזונטער זומער
(Hashem should help it should be a healthy summer).

The Rebbe then continued to talk about other things for about a minute and then said again:

דער אויבערשטער זאל העלפן עס זאל זיין א געזונטער זומער
(Hashem should help it should be a healthy summer).

This happened a third time - the Rebbe "interrupted" the conversation with the above words. After that the Rebbe spoke again and said:

דער אויבערשטער זאל העלפן עס וועט זיין א געזונטער זומער
(Hashem should help that it **will** be a healthy summer).

The Rebbe then gave me four dollars for Shlichus Mitzva for my parents, my brother and myself.

On our way traveling to Chicago, we stopped in Cleveland, (there my father found out that his brother was not well), and on the way from Cleveland to Chicago we hit a torrential rain storm. My father was an experienced driver (being a traveling salesman, he drove 15-20,000 miles a year and never had a accident!), but this time, due to the storm, he lost control of the car and the car skidded all over the turnpike, drove into a ditch, and then skidded another 150 feet. We hit a boulder and the car flew up into the air, and then landed back on the turnpike facing the wrong direction.

Then it stopped raining. We wanted to get out of the car. The car was

כ"ז אדר שני, ה'תשע"ט

totally smashed up but - miracle of miracles - all four of us walked out without a scratch.

I then understood the Rebbe's words in the Yechidus - four times the Rebbe repeated himself for the four of us in the car, and then the Rebbe concluded - it WILL be a healthy summer.

When we arrived in Chicago, I wrote a letter to the Rebbe about this incident, and also wrote about the health of my uncles that they were at home and feeling better.

לוינסקי-שיקאגא

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מנדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

כ"ה, ז' תמוז ה'תש"ט
ברוקלין

האנרר אכרהם שי'

שלום וברכה!

איך בין געווען צופרידען צו נאקומען דין כריף אז די נסיעה איז אדורך בשלום, ניס קוקענדיג אויף דער פאסירונג, און השם יתברך זאל העלפען, אז מכאן ולהבא זאל מען ניט דארפען אנקומען צו נסים אזעלכע, און אויסניצען די כרכוח פון השם יתברך בטוב הנראה והנגלה.

ח"ח בעד הכשורה טובה, אז דיינע פעטערס זיינען שוין צוריק אין דער היים און פילען בעסער. ויהי רצון אז זיי זאלען האבען א רפואה קרובה ורפואה שלימה.

בעת רצון וועט מען מוכיר זיין מר משה בן חייקא שי', אויף דעם ציון הק' פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ זי"ע, לויס דעם אינהאלט פון דין שרייבען,

און געוויס וועסט דו עס ערקלערען, אז א איד דארף זיך אויפפירען לויס דער אנווייזונג פון תורתנו הורה חיים, צו האבען א קביעות עהים צו לערנען תורה און מקיים זיין מצות כהידור, וואס דאס איז א צנור וכלי, צו די כרכוח פון השם יתברך, אין דעם וואס מ'נייטיגט זיך.

בברכה לכשורות טובות ככל האמור,
ובפ"ש הור"ך שי' והצלחה בעבודתך
בעניני יהדות.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכ"ר

Below is a translation of the Rebbe's response.

BH. 7th of Tammuz 5719 [1959]

Brooklyn

Greeting and Blessing!

I was happy to receive your letter that the trip went through peacefully, notwithstanding the incident.

Hashem should help, that from now on we should not have to resort to such types of miracles, and we should utilize the Brachos of Hashem in apparent and revealed good.

Thank you for the good news that your uncles, שיחיו, are already back home and feel better. May it be the Will of Hashem that they should have a speedy and complete recovery.

At an auspicious time, we will mention Mr Moshe ben Chaika at the holy resting place of my father in law, the Rebbe, according to the content that you have written,

And surely you will explain to him that a Yid has to act according to the ways shown by our Torah, the Torah of life, to have set times to learn Torah and to keep the Mitzvos behidur, which this is a conduit and a vessel, to the blessings of Hashem, in that which we need.

With a Bracha for good news in all that was mentioned,

And with regards to your parents, שיחיו, and success in your work in matters of Yiddishkeit

*In the name of the Rebbe,
Signed by the secretary*

מכתב כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ לסבתא רבא של החתן
לרגל בואה בקשרי השידוכין עם הרה"ח הרה"ת יצחק הכהן הענדל

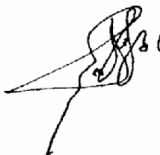
RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ג"ה, דז'ניסן, תש"ד
ברוקלין

אל מרת חוה תחי'
ברכה ושלום!

במענה על מכתבה אודות הקשו"ת
עם ב"ג ידידי עוז תלמידי החביב הרב הנודע
לשם תהלה בתוככי תלמידי התמימים, בעל
כשרונות מצוינים ובעל פעולות כבירות
בהרבצת תורה ביראת שמים ובדרכי החסידות
בעל מדות טובות וו"ה אי"א מוה ר יצחק
שיהענדל למזל טוב, הנני לברך אותה ואת
הורייהיו ובני משפחתה יחיו בברכת
מז"ט, יתן השי"ת שיהיבגדא טבא ויהיו
הנשואין למז"ט בשעה טובה ומוצלחת
ומאושרים יהיו כל ימיהם באהלה של תורה
בגשמיות וברוחניות.

המברכם


רשימת סיפורים שנשמעו מפי סב החתן הרב יוסף בן ציון שי' רייצעס

א.

היה זה בעת ה"הקפות" בשמחת תורה בשנות היודי"ם. 770 היה מלא מקיר לקיר, והריקודים היו ממש באותו מחול עם הרבי, מסביב לבימה. הרבי היה מאחורי, ולפתע הרים אותי (!) ואמר: "לעבדיקער!".

[באותו שמחת תורה הרבי גם רקד עם חסיד אחד כשיד כל אחד על השני, ויצא שיד החסיד היה מעל ידו הק' של הרבי. החסיד ניסה לסדר שיד הרבי יהיה מעל ידו - מצד כבוד, וכשהרבי ראה זאת אמר: "וואס דרייסטו זיך ארויס?" (למה אתה מתחמק?).]

ב.

ביחידות שזכיתי לה בקייץ תש"י, אמר הרבי: "אויב דעם אלטן רבי'ן איז אנגעשטאנען - ווען ער איז ארויסגעגאנגען פון מעזריטש - צו גיין אפפרעגן מתנגדים, איז חסידים אין זיבן דורות ארום מעג אוודאי אנשטיין גיין אפפרעגן מתנגדים [אם לאדמו"ר הזקן הי' מתאים - כאשר נסע ממעזריטש - לכתת את רגליו ולהפריך את המתנגדים, הנה גם לחסידים כעבור כשבוע דורות מתאים להפריך את המתנגדים].

שאלתי על כך, הרי לשם כך צריך להיות ראויים? והרבי ענה על כך "אויב מ'קען איז דאך אוודאי גוט, און אויב נישט דארף מען צוגרייטן".

הי' זה, כאמור, עוד לפני קבלת הנשיאות בגלוי, והרבי השתמש בביטוי "חסידים אין זיבן דורות ארום..."

ג.

בליל יום הכיפורים תשי"ב הרבי הורה לומר את כל התהלים לאחר תפלת מעריב, והעמידו חזן לאמירת התהלים.

כאשר סיים החזן, אחז הרבי בקאפיטל צדי"ק לערך, וגם אני אחזתי באותו המקום לפי ערך. נגשתי לעמוד להמשיך לקרוא תהילים, (לא בתור חזן אלא מצד נוחיות) ואז הרבי נעמד מאחורי... והמשיך באמירת תהלים.

בשמעי את אמירת התהלים של הרבי, שהי' מלווה בבכיות כו', היה זה כמובן נורא געשמאק לשמוע, והגם שניסיתי להמשיך להגיד תהילים, זה היה קשה..

ד.

בליל יום הכיפורים (באותה שנה, כנראה), נשכבתי לישון על הספסלים ב-770 (כמובא בהלכה שביוהכ"פ יש יושנים בבית הכנסת).

לפתע, שמעתי קול פסיעות וראיתי את הרבי מתקרב, ומיד נעמדתי.

הרבי הבחין בדבר, ואמר "מ'דארף זעהן יום כיפור זיך גוט אויסשלאפן" [יש לדאוג לישון טוב ביום כיפור].

ה.

עם עלותו על כס הנשיאות, דרש הרבי מהתמימים ללכת לבתי הכנסת ברחבי ניו יארק, ולחזור חסידות ברבים.

אני הקפדתי ללכת בכל שבת לחזור חסידות בבתי כנסת בסביבה.

מדי יום ראשון היו חברי הוועד - שבראשם הרב דוד ראסקין - מכניסים דו"ח מפורט לרבי, מי הלך לחזור חסידות, לאיזה בתי כנסת הלכו, ואיזה מאמרים חזרו. אני ידעתי על נוהל זה, אך לא העלה בדעתי שכאשר אכנס ליחידות אצל הרבי, ידבר איתי הרבי בהרחבה גדולה בנושא זה.

באמצע היחידות שאל אותי הרבי פתאום: "מתי הולך אתה לחזור חסידות - בליל שבת, יום השבת או ברעוא דרעיון?", עניתי ברעוא דרעיון. כנראה שהרבי הבחין שנלחצתי מזה שפתאום הרבי שואל אותי על חזרת דא"ח. ואז אמר הרבי: "אני שואל, כי אני מקבל דו"ח על זה בכל יום ראשון, וראיתי שאתה הולך". והרבי הוסיף לשאול: "אתה חוזר דא"ח במקום אחד קבוע, או בכל פעם במקום אחר?", עניתי לרבי, שבתחילה לא היה לי בית כנסת קבוע, אבל בחודשים האחרונים יש לי מקום קבוע. הרבי שאל: "ואנשים מבינים מה שאתה אומר?", עניתי שנראה לי שכן, והרבי הוסיף להתעניין: "האם אנשים שואלים שאלות?".

האמת היא, שבדיוק באותה שבת שאל אותי אחד המתפללים שאלה, וכעת הרבי שואל אותי על מקרה שכזה... אמרתי איפוא לרבי דברים כהווייתם: "בדיוק בשבת האחרונה הייתה שאלה ליהודי".

הרבי שאל: "וואס?", וסיפרתי: "חזרתי על מאמר חסידות (ד"ה טוב לי תורת פיך) בו מוסבר שסיבת ירידת הנשמה לעולם הזה היא מהטעם הידוע של "ירידה צורך עליה". אחד מקהל המתפללים, שלמד "לקוטי תורה", אמר שראה שכתוב שסיבת ירידת הנשמה היא כי הקב"ה

רצה למלוך, וכיון ש"אין מלך בלא עם", היה צריך לברוא עולם ובו נשמות בגופים [והוא הבין מכך שזו בעצם הסיבה עבורה ירדה הנשמה לעולם, ולא מהטעם של "ירידה צורך עליה"].

הרבי שאל: "און וואס האסטו געענטפערט?" [ומה ענית?]: "איך ווייס ניט צי איך האב גוט געענטפערט" [אינני יודע אם ענית לנכון].

(אמרתי כך, כי אותי לימדו שאין להמציא דברים בחסידות, אלא שלא יכולתי להשאיר את השואל בלי תשובה, לכן ענית מה שהיה נראה לי).

וסיפרתי לרבי מה שענית לו: ידוע ש"אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה", ואשר לכן הרי גם הנשמה צריכה להרוויח מזה שהקב"ה רוצה למלוך, והרווח שלה הוא הענין של "ירידה צורך עליה".

אז סיכם הרבי: "דאס הייסט, וואס האט דער נשמה פון דעם" [דהיינו, מה שיש להנשמה מכך]. והמשיך: "האסט דאך גוט געענטפערט! איז וואס האסטו איבערגעטראכט?" [הרי ענית טוב! אז למה הסתפקת?].

הרבי עשה "קרעכץ" (אנחה) עמוקה, ואמר: "אה! פארוואס זיינען דא אזעלכע וואס זיינען זיך משתמט פון גיין חזר'ן חסידות?! מ'דארף זעהן אז אלע זאלן גיין חזר'ן חסידות!" [אה, למה ישנם כאלה המשתמטים מלחזור חסידות?! יש לדאוג שכולם ילכו לחזור חסידות!]. ושוב עשה אנחה עמוקה.

ו.

לאחד מחבריי לא נולדו ילדים כמה שנים מעת נישואיהם. מאחר והוא לא השתתף בחזרת דא"ח לאחר חתונתו, הייתה לי תחושה שאם הוא יבוא לחזור דא"ח, זה יעזור לו להתברך בילדים. הרגשתי חובה קדושה לעזור לו בענין. נזכרתי בשיחה ששמעתי מהרבי זמן קצר קודם לכן, על הפסוק במגילת אסתר "ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות", שההוראה בזה לכל יהודי, שכאשר הוא נמצא במעמד ומצב ממנו הוא יכול לעזור ליהודי אחר - עליו לעשות כל מאמץ כדי לעשות זאת. ומכיון שהתעסקתי בחזרת דא"ח, ודיווחתי על כך לרבי באופן שוטף - חשבתי שזו הדרך שלי לעזור לחברי: לדאוג שהוא יחזור דא"ח, ובדו"ח השבועי אוכל להזכירו ולבקש עבורו ברכה לילדים.

שבוע אחד ישבתי ללמוד איתו מאמר חסידות, ולאחר שסיימנו את המאמר, אמרתי לו: כעת יש לך מה לחזור בבית הכנסת... ואכן, חברי הלך לבית כנסת וחזר על המאמר שלמדנו, ובעקבות אותה שבת החליט להמשיך כך גם בשבתות הבאות. כאשר כתבתי את הדו"ח השבועי, כתבתי את שמו של חברי, שהחל ללכת לחזור דא"ח בכל שבת, וביקשתי שבזכות זאת יברך אותו הרבי בילדים. במענה, הרבי הדגיש בכת"ק את המילים "בכל שבת", ונתן את ברכתו הק'. ואכן נולדו להם שני ילדים!

ז.

בנוסף לחזרת דא"ח בבתי כנסת, עסקתי גם במסירת שיעורי תניא בישיבות ליטאיות. במשך תקופה מסוימת למדתי תניא עם קבוצת אברכים בישיבת מיר. באחד השיעורים שאלו אותי למה לומדים דוקא תניא, ולא ספרי חסידות אחרים כמו ה"נועם אלימלך" או "קדושת לוי". היו לי בראש כמה תשובות אפשריות, וביניהם, שרבינו הזקן הוא נשמה חדשה או צדיק גדול, ולכן יש חשיבות בלימוד תורתו דוקא. אך מכיוון שמדובר בשאלה רצינית לא רציתי לומר לפנייהם סברות כרס, וחשבתי שהטוב ביותר להעביר את השאלה לרבי, וכך תהיה לי תשובה ברורה ואמתית.

פניתי אל הרב חדקוב, המזכיר הראשי של הרבי, וביקשתי ממנו להעלות את שאלתי לפני הרבי. הרב חדקוב היה מלווה את הרבי לביתו בכל לילה, ובהזדמנות זו שאל את הרבי שאלה הנ"ל, ולהלן תוכן תשובת הרבי:

ישנם שני שיטות לימוד עיקריות - השיטה הליטאית, שאותה כינה הרבי "הגיון והסבר", והיינו שלומדים הכל לעומק ובאופן יסודי ומובן. והשיטה של חסידות "קוצק" וחסידות "גור", שאותה כינה הרבי "הברקה וקיצור", והכוונה היא שמבריקים בקצרה את הענין.

השיטה של "הברקה וקיצור", המשיך הרבי, הייתה שייכת בעיקר לצדיקים וליחידי סגולה, שלמדו באופן זה מסיבותיהם שלהם. ואילו השיטה של "הגיון והסבר", שייכת ומתאימה לכולם, והוא הסדר של הלימוד בישיבות כיום. התניא, סיכם הרבי, הוא ספר הבנוי בשיטת "הגיון והסבר", ולכן דוקא לימוד זה שייך לכל אחד בדורנו, שכן כך הוא יכול ללמוד ולהבין חסידות.

ח.

אחת הפעילויות המרכזיות שעסקתי בהן במשך השנים היא הפעלה של ספרייה ניידת - אוטובוס שהוסב להיות ספרייה על גלגלים, מעין "רכב מלא ספרים", גירסה ראשונית של טנק מבצעים או בית חב"ד נייד המוכרים לנו כיום. עם אוטובוס זה הייתי נוסע לקעמפים ומרכזי אוכלוסייה שונים, ועוסק בהפצה של ספרי חסידות ופעולות מבצעים שונות. באופן זה זכיתי לקרב הרבה יהודים לאביהם שבשמיים ולגרום נחת רוח לרבי.

להלן השתלשלות הדברים:

כאשר הרה"ח ר' מיכאל טייטלבוים הקים את מוסד חינוך "אהלי תורה" על טהרת הקודש, הייתי אחד המורים הראשונים. כחלק מתפקידי בתקופה ההיא, הייתי נהג האוטובוס של התלמוד תורה החדש. יום אחד ניגשו אלי חבר'ה שהיו פעילים בהפצת המעינות, וסיפרו לי על תוכנית לרכוש אוטובוס ולהפוך אותו לספרייה ניידת. הם אמרו שמכיון שאני מהבודדים מבין

וכובע חסידי! בתחילה לא זיהיתי אותו, אך הוא זיהה אותי, ובמהלך הפגישה המחודשת והמרגשת, הוא קנה ממני עגלה מלאה ספרי חסידות. נוכחתי לראות בהתממשות דברי הרבי ש"חזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם".

י.

עוד סיפור שאירע במסגרת הפעילות בקעמפ ישיבת "חיים ברלין": אחד התלמידים, שהתקרב קצת לחסידות, קרא את המובא בליקוטי דיבורים שאילו לשלמה המלך היה רבי - היה ממשיך את כל המשלים של אהוב ואוהב מרבי וחסיד, ולא מאיש ואשה. האימרה הזאת מאד הפריעה לאותו תלמיד, והוא ביקש ממני להסביר לו את הענין. לא ידעתי מה לענות לו על השאלה, אז אמרתי לו, שאי-אפשר להסביר זאת בשכל, וכדי להבין זאת, הוא מוכרח קודם להיות חסיד בעצמו. כנראה שהתשובה שלי פעלה עליו, כיוון שהוא התקדם בתהליך ההתקרבות לחב"ד, עד שהפך להיות רב חסידי, ואפילו קיבל תפקיד של ר"מ ב"מכון חנה", הלוא הוא הרב וואדאווסקי.

לימים אמר לי כי אימץ את התשובה שעניתי לו, וגם לתלמידות המכון הוא לפעמים אומר שיש דברים שאי-אפשר להסביר, ורק אחרי שנהיים חסידים, יכולים להבין. ובאמת, בהמשך הדרך השאלות הללו פשוט נעלמות.

יא.

כאמור, הייתי אחד מהמורים הראשונים באהלי תורה כשזה נפתח. הייתה תקופה ש"אהלי תורה" לא שילמה את המשכורת והיה ממש "געפערלאך". בפעם הבאה שנכנסתי ליחידות כתבתי ב"צעטל" שברצוני לעזוב את "אהלי תורה". הרבי לקח את הצעטל, ולהפתעתי, כלל לא פתח אותו.

הרבי הרים את ראשו, הסתכל עלי, ואמר: "דו האסט מצליח געווען אין חינוך, חינוך זאלסטו נישט אפלאזן".

שאלתי אם אפשר לפחות להחליף למוסד חינוך אחר?

ועל זה ענה: יע.

ובאמת נהייתי למורה ב"חדר" לא חב"די בקווינס למשך זמן. אבל הפריע לי כל הזמן שאני נמצא במוסד לא חב"די, עד שנודמן לי משרה להיות מורה בליובאוויטשער ישיבה - אשען פארקוויי. כתבתי על כך לרבי, והרבי שאל אם עשיתי חוזה עם המוסד בקווינס להשאר שם כמורה? עניתי שלא, ואז נתן לי הרבי אישור להחליף. כמובן שההנהלת ה"חדר" שם ניסו לשכנע אותי בכל מיני דרכים להשאר שם, עד שאחד המורים שם אמר שאני ליובאוויטשער ובמילא המקום שלי הוא בליובאוויטש, ומשכך עזבו אותי.

רשימת סיפורים שנשמעו מפי סב הכלה ר' משה פסח שי' גאלדמאן

כ"ק אדמו"ר הריי"צ

א.

בראש השנה בא' מהשנים הראשונות, הצטופפנו מוקדם בבוקר ליד הדלת לדירת כ"ק אדמו"ר הריי"צ יחד עם קהל גדול שהגיע כדי לזכות להיכנס לשמוע תקיעות. חיכינו לרמ"ש (הרבי) כי הרמ"ש היה פותח את הדלת מבפנים בדרך כלל. היה לחץ גדול על הדלת וכשהרמ"ש פתח את הדלת ביקש: "נישט שטופן"! (לא לדחוף), אך הקהל התחיל לדחוף מיד במאמץ להיכנס, והרמ"ש סגר את הדלת בחוזקה ולא נתן להיכנס.

החסידים שראו שלא הולכים לפתוח ירדו למטה להתפלל שחרית עם המנין. כמה בחורים ואני בתוכם החלטנו שנישאר לראות אולי עוד יפתחו, ואכן אחרי כעשרים דקות הרמ"ש פתח את הדלת עוד פעם, הסתכל עלינו ושאל "וועט נישט שטופן?" (לא ידחפו)?

וענינו "א-ודאי! נישט שטופן!!" (בודאי! לא נדחוף!), ונתן לנו רשות להיכנס.

ב.

בליל שני של פסח בא' מהשנים, רצינו (ר' שלום גארדאן ואני) להיות נוכחים בסדר בבית כ"ק אדמו"ר הריי"צ. הגענו מוקדם ונכנסנו דרך דלת צדדית למטבח שהיה פתוח. לא ידענו איפה לעמוד, כי ברגע שיראו אותנו במטבח לא יתנו לנו רשות להישאר ויסקלו אותנו משם.

החלטנו להסתתר בשרותים ולחכות שם עד שיתחילו לנגן ויהיה רעש ואז ננסה להיכנס.

נשארנו שם משך איזה זמן, לאחר מכן יצאנו למטבח ועמדה שם חנה (אשת הרש"ג) היא אמרה לנו פעמיים "גוט יום טוב! פון וואנענט זייט איר אראפגעפאלן?" (מאיפה נפלתם?) ושתקנו. פתאום נכנסה הרבנית חי' מושקא, וחנה אמרה לה "קוק וועלכע אורחים מיר האבן דא! (תראי איזה אורחים יש לנו כאן!) והלכה. הרבנית חי' מושקא שאלה אותנו: "איר וועט זיין גוטע קינדער?" (תהיו ילדים טובים?) ואמרנו "יע א-ודאי!", ואמרה לנו להיכנס והראתה לנו לעמוד בצד, וכך נכנסנו מיד אחרי ד' הקושיות.

ג.

ביום כיפור באחת מהשנים היו הרבה חסידים שחיכו ליד הדלת הראשית לדירת כ"ק אדמו"ר

הריי"צ. הם ידעו שאם הרמ"ש, הרבנית חנה, צריכה לבוא להתפלל מנחה ונעילה ולשהות שם עד סוף הצום, וכשהיא תבוא הרמ"ש יפתח לה את הדלת ויתן גם לחסידים להכנס, וכך יזכו לשמוע את כ"ק אדמו"ר הריי"צ קורא "מפטיר יונה". אך עוד בחור (רוזנפלד) ואני חשבנו לעצמנו שהיא כנראה תבוא מהדלת הצדדית, וכשהיא תבוא נדפוק בחלון כדי להודיע לרבי שאמו הגיעה. וכך הווה, היא הגיעה מהדלת הצדדית ודפקנו בחלון עם ידית הדלת, והרבי פתח את הדלת, ונתן גם לנו להכנס. בפועל עבר זמן רב וכמעט היה לילה והריי"צ לא יצא מחדרו. אחרי איזה זמן ביקש שיכניסו לחדרו רק מנין אנשים להתפלל מנחה, ואחד מבני הבית בחר עשר מהאנשים שעמדו שם (בעיקר מזקני החסידים) ורק הם זכו להכנס לשמוע מפטיר יונה.

ד.

פעם בשעות הערב, צלצל הטלפון שבפרוודור ליד הזאל הקטן, עניתי והי' על הקו א' שסיפר על יהודי א' שסבל מהתקף לב, וביקש למסור לכ"ק אדמו"ר הריי"צ עד"ז, אך לא ידעתי איך להודיע להריי"צ. הלכתי לר' שמואל לעויטין ושאלתי אותו מה לעשות? וענה שעכשיו הרמ"ש נמצא אצל הרבי הריי"צ (הי' ידוע שהרמ"ש הי' נכנס להרבי הריי"צ כל ערב), ושאלתי שם האיש ואמו על פתק ואכניסו מתחת לדלת החדר, חזרתי לטלפון וביקשתי מהם את השמות, כתבתי אותם על פתק והכנסתי מתחת לדלת, יותר מאוחר בא הרמ"ש, ושאל אותי אם אני הכנסתי הפתק? ועניתי שכן, ואמר שמסר את השמות להרבי הריי"צ.

ה.

הרה"ח ר' אברהם אליהו אקסלרוד (חסיד כ"ק אדמו"ר הרש"ב והריי"צ) הי' רב בבאלטימור והיה מגיע לריי"צ בי"ב תמוז וי"ט כסלו. הוא היה נוהג ללכת עם כיפתו יוצאת מאחורי כובעו, וכמה אנשים מקהילתו ביקשו ממנו לשנות זאת כי זה לא היה מכובד, הרבנים היו מכסים את הכיפה עם הכובע, אך הוא סירב. כשכ"ק אדמו"ר הריי"צ הגיע בפעם הראשונה לארצה"ב בשנת תר"ץ, הוא נסע לבקרו, ואנשי קהילתו ביקשו מהריי"צ שיפעל עליו לשנות את מנהגו הנ"ל, ולא יודעים אם הריי"צ שאל או לא, אך כשהבע"ב שאלו אותו על כך, ענה שהוא יודע שאם מסכימים להיצה"ר בדבר אחד הוא ממשיך ומשכנע בעוד דברים, לכן הוא החליט שבדבר הזה ילחם איתו עד הסוף, וכשיראה שאינו יכול לנצחו בזה לא יוכל לעבור לדברים אחרים.

הרה"ח ר' אליהו ייאכיל סימפסון

מזכיר כ"ק אדמו"ר הריי"צ וסבא רבא של הכלה, תרמ"ט - תשל"ז

א.



השווער שלי הרא"י סימפסון נהג לנסוע יחד עם ר' שמואל לעוויטין לאסוף מעמד. כשהיו נוסעים לשיקאגו היו מתחלקים בבתי הכנסת שם וחוזרים חסידות כל אחד בביכ"נ אחר.

פעם כ"ק אדמו"ר הריי"צ אמר להם לפני הנסיעה שהפעם לא יאספו מעמד ורק ידברו עם החסידים ובניהם על אידישקייט. הם לא כל כך הבינו מדוע, וכשהלכו ביחד עם הר' רובינשטיין (הרב של א' מהבתי כנסת) לבתי הבע"ב, הגיעו לביתו של מר ליסנר (הפרעזידענט של אותו

ביהכ"נ) ושוחחו איתו. הוא מיד הוציא את פנקס הצ'קים כדי לחתום על צ'ק עבור מעמד, אך הם אמרו לו שהם לא באו בשביל מעמד. הוא לא הבין איך נסעו כל כך הרבה שעות ברכבת ולא בשביל מעמד, והם ענו שבאו לדבר אידישקייט עם היהודים, אך הוא לא הבין. הר' רובינשטיין אמר שהוא יסביר לו, ואמר, שבזמנו היה סופר סת"ם בערים הגדולות והיה נוסע לכפרים כדי לתקן את הספרי תורה, וכמו כן כל יהודי הוא ספר תורה ולפעמים האותיות נמחקות, והרבי שולח את הסופרים שלו לתקן את האותיות, ואז מר ליסנר הבין.

כשחזרו לריי"צ נכנסו לתת דו"ח ממה שהיה. כשסיפרו מה שארע עם מר ליסנר, הרבי הריי"צ אמר שזה לא נכון לגמרי, "וויבאלד ביי א איד איז נישט אותיות הכתיבה, נאר אותיות החקיקה (אצל יהודי הם לא אותיות הכתיבה אלא אותיות החקיקה) ולכן הם לא נמחקות. רק לפעמים יש קצת אבק שצריך לנקות ואז האותיות מאירים," ואמר להם שיטלפנו או יכתבו להר' רובינשטיין ויאמרו לו ישר כח על מה שאמר, וגם יוסיפו להגיד לו שהרבי אמר, שיהודי הוא לא אותיות הכתיבה אלא אותיות החקיקה ולעולם לא נמחק וכו' כנ"ל.

כאשר גמרו היחידות ירדו לזאל והי' בזמן שאחרי סדר חסידות, וקראו אותנו התמימים לבימת הקריאה, וסיפרו לנו את הסיפור.

ב.

בימים שהיתה התוועדות עם הרבי, הר"א סימפסון היה מגיע למחרת בבוקר להעיר את התמימים לקרישמ"ע, ואף שהיה גר בבארא פארק וחזר מאוחר בלילה אחרי ההתוועדות, היה קם בבוקר ולוקח שלושה אוטובוסים כדי להגיע, שזה לקח כשעה.

ימיי בתור בחור ב770

א.

כשהייתי בחור ב770 בשנה הראשונה הייתי אמור ללכת לשיבה של ר' חיים ברלין, (היה לה שם של ישיבה טובה אז), וכשהלכתי להיבחן אצל הרב הוטנר בקיץ, אמר לי שעתה הוא לא הזמן ושאחזור באלול. החלטתי שבנתיים אמשיך בליובאוויטש רק לחודש אלול... אך מאז נשארתי.

ב.

כשהייתי בחור בשנת ה'תש"ה ולמדתי בישיבת תות"ל בבעדפארד דין, נשלחנו ביחד חמש בחורים לפתוח ישיבה בשיקאגו. כל הקבוצה קיבלנו רשות מהורים (ואני מתפלל שהורים שלי נתנו לי רשות מיד, למרות שהייתי בן יחיד). המשפיע שלנו היה ר' יוסף וויינבערג והוא היה מוסר לנו שיעור בתניא. שיעוריו היו מאוד טובים (עוד לפני השיעורים שהתחיל לתת ברדיו). ראש הישיבה היה הרב הרשברג שהיה גם הרב של בית הכנסת (ולאח"ז עזב למקסיקו).

לסעודות שבת היינו הולכים לאכול בבתיים של בעלי בתים. אני הייתי הולך לבית של ר' משה הכהן שאיייוויטש (בתקופה לפני שהגענו היה גביר גדול ותרם הרבה לרבי הריי"צ, אך בזמנינו הצטער מאוד על כך שאין לו כסף, ואם היה לו כסף היה תורם יותר לריי"צ), שהיה א שלי"ה איד, היה נותן שיעורים בעין יעקב ובש"ה בביהכ"נ בני ראובן ובבתי כנסת אחרים, והריי"צ פעם התבטא על כך: "אני יושב באוטוויצק (זה היה לפני הגיעו לגור בארצה"ב) און מ'הערט אז ר' משה לערנט שלי"ה אין שיקאגו..." הוא היה מגיע לשמיני עצרת ושמח"ת, כן יש כמה מכתבים מהריי"צ אליו על אופן ניהול ביהכ"נ בני ראובן. פעם הוא שאל את הריי"צ על כך שרצו לצרף ביהכ"נ אחר ביחד איתו, והריי"צ אמר לו בתנאי שהשם בני ראובן יהיה הראשון ולאחריו יצרפו השם השני.

היה שם גם יהודי בשם פלייער שלימד אותנו בהישיבה תנ"ך ודקדוק, והיה מפעילי המקום, ישנם כמה מכתבים מהריי"צ אליו על דקדוק וכו'.

הריי"צ קירב הרבה את היהודים האלו משיקאגו שכבר הכיר אותם בפעם הראשונה שהיה באמריקה, והיו כלים לחסידות, ופעם אף עשה התוועדות מיוחדת בשבילים. וכן שלח שני אברכים מאותם יהודים לאירופה בזמן המלחמה כדי לבדוק איך לסדר פרנסה בשביל היהודים שעלו מרוסיה לשאר ערי אירופה.

היהודים האלו היו מאוד קשורים לחסידות ולריי"צ אך בניהם לא התחנכו כבר בדרך הזו, ולכן היתה התנגדות רבה לשיבתנו ולאחרי שנתיים נסגרה הישיבה.

ג.

פעם עמדתי בפרוודור 770 ליד דלת המל"ח, ביחד עם רב אחד וכן עם הת' (ר') שלום חסקינד.

הרמ"ש יצא אז מחדרו ושאל את אחד מהתמימים: "וויפל דארף מען ווארטען צווישן מילכיק און פליישיק?" (כמה זמן צריך לשהות בין אכילת חלבי לבשרי?) והבחור ענה "חצי שעה". לאחר מכן שאל את הרב, וענה שבליטא נהגו רק לשטוף את הפה, והרמ"ש אמר לו: "איך פרעג נישט וואס זיי האבן געטאהן אין ליטא! נאר וואס איז די הלכה!" (אני לא שואל מה עשו בליטא! אני שואל מה ההלכה!) ואז הרמ"ש פנה אלינו ואמר "איר לייענט נישט אפילו די שמועסן (הירחון 'שמועסן מיט קינדער' שיצא אז ע"י המל"ח) אז דארטן איז געשטאנען אז מ'דארף ווארטן א שטונדע, און איינע האט געפרעגט פון וואנענט מ'נעמט דאס? און מ'האט געענפערט אז ס'שטייט אין של"ה (בחלק של שבועות)" [אתם אפילו לא קוראים את השמועסן (שיחות לנוער באידיש) ששם כתוב שצריך לחכות שעה, ושאלו מה המקור וענו שמקורו בהשל"ה (בחלק של שבועות)].

ד.

בליל שמע"צ הרש"ג הי' עורך קידוש וחוזר מאמר, והיו באים לשם זקני אנ"ש וכן כמה מהתמימים (כי הבינו שזה מה שכ"ק אדמו"ר הריי"צ רצה). הסדר היה שקידוש היו עורכים בסוכה (שהיתה מאוד קטנה ולא הכילה את כולם), ומזונות היו אוכלים חוץ לסוכה.

בשנת ה'תש"ח השתתפתי שם ולאחר קידוש אמרתי לאחד מחבריי: "למה אנו עומדים כאן? בא נרד למטה וכשהרמ"ש יעלה להקפות נשאל אותו אם גם אנו יכולים להכנס, וכך נשהה בהקפות אצל כ"ק אדמו"ר הריי"צ". ירדנו למטה וכבר חיכו שם כמה תמימים, וכשהרמ"ש פתח את הדלת, שאלנו אם אנו יכולים להכנס, והרמ"ש ענה: "די טיר איז אפען און מ'פרעגט!!" (הדלת פתוחה ושואלים)!! והראה לנו היכן לעמוד בחדר הסמוך לאיפה שהיו ההקפות.

גם הוא נשאר שם ושאל אותנו "וואס טוט מען אויבן?" (מה עושים למעלה?), וענינו מ'מאכט קידוש און מ'עסט מזונות" (מקדשים ואוכלים מזונות), והרמ"ש שאל "איפה?" וענינו "מחוץ להסוכה." והרמ"ש שאל: "שמיני עצרת חוץ להסוכה! אויכעט וואסער טרינקט מען נישט חוץ להסוכה!" (שמיני עצרת מחוץ להסוכה! אפילו מים לא שותים מחוץ להסוכה). שנה לאחר מכן כבר יצא סה"מ תש"ט ושם בהוספות מובאים מנהגי חב"ד וכתוב בפירוש שבשמע"צ אוכלים ושותים אפילו מים בסוכה דוקא.

ה.

פעם הגרי"א הרצוג (הרב הראשי לישראל) שהה בניו יורק לחג השבועות, והתפלל עם קרובו בישיבת קראון הייטס (שהיתה אז בבנין שהיום הוא בית רבקה). ביום ב' דחגה"ש שחל אז בשבת במנחה לא הרגיש טוב, וביקש מקרובו שיגשג 770 ויבקש מהריי"צ שישלח לו מנין. הוא הגיע 770 אך רוב הבחורים לא רצו ללכת מכיון שרצו להכנס למנין בבית הריי"צ. הרמ"ש אמר להם שזו בקשה מכ"ק אדמו"ר הריי"צ והוא יתן שיריים למי שילך. אני הלכתי ביחד עם עוד כמה בחורים, ולאחרי התפילה שבה קראו בפרשת בהעלותך (מכיון שהי' שבת) הוא קרא לנו ואמר שפרשת בהעלותך היא "א ליובאוויטשער פרשה" שהרי רק חסידי ליובאוויטש מאירים

את העולם והפליא לדבר על זה, ומנה כמה מקומות שבהם היו אז חסידי חב"ד. כשחזרנו סיפרנו זאת לרמ"ש שנהנה וחייר, ונתן לנו שיריים מהרסק תפוחים שאכל ממנו כ"ק אדמו"ר הריי"צ בהסעודה.

ו.

הר' קושעלעוויטש רב בבראנקס היה אחראי על לימודי הסמיכה בתורה ודעת, וסיפר על זה שהריי"צ הוא שעזר לתו"ד לא להסגר. כשעמדו לסגור את הישיבה בגלל מחסור בכסף, קרא לר"י ונתן לו כל הסכום שהיו צריכים, והיה סכום מאוד גדול. סיפור זה נמצא בספר שיצא לאחורונה עליו, כי הוא לא העלים את הסיפור, מכיוון שהיה יהודי אמיתי, וכן הגיע כמה פעמים ליחידות עם הריי"צ לפני ואחרי הסיפור הנ"ל.

ז.

בר"ח כסלו היתה חתונתי. הרבי אמר לי שלא מתענים בר"ח, אך אסור לשתות משקה (מענין שהרבי אמר לי זאת כי בכלל לא הייתי שותה משקה) שאלתי את הרש"ל האם חתן יכול להיות שומר לחתן אחר? והוא שאל את הרבי בדרכו לחתונה והרבי ענה שתלוי בב' הטעמים למה צריכים שומר אם מפני "כבוד" או "שמירה".

ח.

כ"ק אדמו"ר הריי"צ הי' אוכל בסוכה קטנה, ולא הי' שם מספיק מקום והיו באים לשם רק כמות מצומצמת של אנשים. ביום השני של חג הסוכות (בשנת תש"י כמדומני) גמרתי את סעודת יו"ט והתפללתי מנחה מוקדם, והלכתי ביחד עם ר' משה גרונר וגיסי הר' ראזענפעלד לראות אם נוכל לראות את כ"ק אדמו"ר הריי"צ בסוכתו. כשהגענו הרמ"ש נכנס ביחד עם עוד יהודי, ושאלנו אם אנחנו יכולים להכנס? וענה: "די טיר איז אפען און מ'פרעגט!!" (הדלת פתוחה ושואלים)!! אך אל תכנסו לסוכה, תחכו כאן וכשיתחילו הניגונים תוכלו לדעת שהסעודה התחילה. "פתאום נכנסה חנה (אשת הרש"ג) ואמרה לנו גוט יו"ט והסתכלה עלינו ואמרה לר' מרדכי גראנער שהוא יכול להכנס לסוכה אך סגרה בעדנו את הדלת. לאחרי עשר דקות דלת חדר היחידות של כ"ק אדמו"ר הריי"צ נפתחה והרמ"ש יצא עם מגבת (לבנה עם קווים) ביד אחת ונטלה בידו השנייה ועשה לנו סימן עם היד לחכות. נטל ידיו ופתח את הדלת והשאירה קצת פתוחה, לאחרי זה כשהתחילו הניגונים התקרבנו להסוכה דרך חדר היחידות, וכך זכינו להיות בהסעודה.

באמצע הסעודה, הריי"צ אמר לכבד אותנו ונתנו לנו מזונות ולחיים ובירכנו לישב בסוכה ואכלנו. לאחר מכן הריי"צ ביקש שינגנו "א ספרדישע הנה מה טוב" ור' פיניע אלטהויז ניגן והריי"צ חייד ונהנה, וסיפר מאחד מהביקורים של כ"ק אדמו"ר הרש"ב ביאלטא ששילם על

מנת שיתנו לו מפטיר יונה, ואף שהיה שם יהודי שהיתה לו קביעות לקבל מפטיר יונה, הוא מסר את הכבוד לרש"ב מכיון ששם לב שהוא אדם מורם מעם.

על השולחן לא היה יין, הי' רק בקבוק יין מונח אצל השולחן שהי' מכוסה לגמרי עם מגבת (הי' כל כולו מכוסה ולא התגלה אפי' לא מעט) ליד הרמ"ש (שישב משמאל לריי"צ), והרמ"ש הי' מחלק לכל אחד מהבקבוק לומר לחיים. כשירדו למטה אחרי הסעודה, הרמ"ש אמר לאורח שבא איתו "no hard feelings" (אל תרגיש רע), והיהודי אמר לו "איך בין א חסיד! איך פארשטיי!" (אני חסיד, אני מבין) [הוא הבין שהיין היה מכוסה בגלל שהוא לא הי' שומר תומ"צ]. לאחר מכן הרבי אמר לו שהולכים עכשיו לחזור את השיחות בהזאל הקטן ושיבוא איתו. הם ישבו ליד החזור ר' שמואל זלמנוב, ור' שמואל אמר לרמ"ש שיחזור, והרמ"ש אמר לו: "הרי יש לך חזקה, אתה תחזור" אך הוא לא התחיל. הרמ"ש אמר לו "נו!" ואז הוא התחיל. בתוך הדברים הרמ"ש תיקנו ב' פעמים ושאר הזמן שתק. כשגמרו כבר היה חושך והתפללו תפילת ערבית. הרמ"ש מסר סידור ליהודי והתפללו, כשגמרו הרמ"ש אמר לו "א פריילעכע חול המועד." [הרמ"ש רצה שיחכה עד לאחר חזרה, שיגמר היו"ט, וכך לא יחלל יו"ט ע"י נהיגה ברכבו].

ט.

פעם הלכנו ברחוב וראינו, שהריי"צ יושב עם הרבי במרפסת. התחלנו לחצות לצד השני של הכביש, אך הסתכלנו כל הזמן על הריי"צ בלי לבדוק איך חוצים את הכביש. הריי"צ אמר לר' חיים ליברמן: "מ'טאר ניט גייען אין מיטן גאס, ס'איז א סכנה".

י.

פעם בתשעה באב הייתי בזאל הקטן, והרמ"ש נכנס ואמר להגבאי בערל חסקינד "אזא מרא שחורה?! אין ליובאוויטש איז נישט געווען אזא עצבות... זרקו בערעלאך וכו'" (כזה מרא שחורה?! כשהייתם בליובאוויטש לא היתה כזאת עצבות... היו זורקים בערעלאך וכו') והוא ענה הרי אין בערעלאך... השיב הרמ"ש שיזרקו מה שיש... אז לקחו פיסות בד ומה שהיה שם זרקו אחד על השני.

יא.

פעם הר"י גוסטמאן (הר"י של 770 בשנים הראשונות) מסר שיעור ובאמצע הזכיר אחד מהמפרשים (בשו"ע חו"מ) שכותב שהיה לו חלום והגיעו אליו בחלום ואמרו לו איזה פירוש. הר"י הקשה על הפירוש הזה ואמר על זה: "א פיינע חלום אבער קיין תירוץ איז דאס נישט" (חלום יפה! אך זה לא תירוץ) ופירש באופן אחר את הענין. באותו זמן שמתו לב שהרמ"ש הולך בפרוודור, וכששמע המילים האלו הפסיק באמצע הליכתו.

י.ב.

היתה תקופה שלימדתי ילדים ממשפחות לא דתיות (לע"ע) להכין אותם לבר מצווה, וזכיתי להיכנס איתם ליחידות לפני הבר מצווה. היו פעמים שהרבי שאל על המאמר שלמדו והיו פעמים ששאל על הפלפול, אך בעיקר היה שואל משולחן ערוך הלכות תפילה וברכות הנהגין ולא דווקא הלכות תפילין. היה נראה שהרבי רוצה להראות שהעיקר הוא קיום ההלכות בחיי היום יום. ופעם גם הרבי כתב מכתב באנגלית לא' מהתלמידים הנ"ל והוסיף נ.ב. על השאלה למה אומרים תחנון ביום הבר מצווה אף שהוא יום שמחה וקבלת התורה וכו'.

י.ג.

פעם בהיותי בחור, עמדה קבוצת מסיונרים בפינת הרחובות איסטערן פארקוויי וקינגסטון ועשו הכרזות וחילקו ניירות וכו', הרבי נכנס להזאל ואמר להת' "מ'דארף מאכן א טאלק", דיברו הבחורים ביניהם והחליטו להריק אותם מניירותיהם, תחילה הלך בחור א' ואמר להם שיש לו הרבה חברים וכך לקח מהם הרבה ניירות, ולאחרי איזה זמן הלך עוד בחור ואח"כ עוד א' עד שלקחו כל הניירות, לאח"ז סיפרו לרבי והי' לרבי נח"ר רב.

י.ד.

פעם צלצל הטלפון בהפרוודור של 770 בשעות הערב ואני עניתי, והרבי הי' על הקו, וביקש שאבוא לביתו כדי להביא משהו לבית הדפוס, שמחכים שם לזה, הגעתי להבית (זאת היתה הפעם היחידה שהגעתי לבית) והרבי הי' באמצע הכתיבה, וכשגמר לכתוב נתן לי כמה דפים להביא לבית הדפוס "שלוזינגר" והסביר לי איך להגיע לשם עם רכבת, הלכתי לשם והגעתי בערך בשתים בבוקר, וראיתי שהם חיכו לזה בכליון עיניים, ביום למחרת הודעתי להרבי שמסרתי והרבי אמר "איך ווייס פון דאס".

טו.

פעם הרבי נכנס לזאל הקטן ושאל את הבחורים אם זוכרים "האם הרבי הריי"צ הי' לובש שטריימל בעת קריאת המגילה?" והת' לא וזכרו, רק שבעת הסעודה פורים היה לובש השטריימל. (הי' דבר חריג שהרבי ישאל את הבחורים משהו).

טז.

כשערכנו פדיון הבן לבני, הסבתא הכינה עוגות, ושלחתי עוגה ע"י הר' חודקוב להרבי, ובהתוועדות שלאח"ז פנה אליי הרבי ונתן לי חתיכה מהעוגה.

מוקדש

לעילוי נשמת

האשה החשובה מרת

נחמה רחל

ב"ר חיים יהושע ע"ה רייצעס

נפטרה כ"ד ניסן ה'תשמ"ז

ת. נ. צ. ב. ה.

והקיצו ורננו שוכני עפר והיא בתוכם

בהתגלות מלך המשיח תיכף ומיד ממש!

•

ולעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת

ר' אברהם הלוי

ב"ר יצחק אייזיק הלוי ע"ה לויטנסקי

נפטר י' סיון ה'תשס"ז

ת. נ. צ. ב. ה.

והקיצו ורננו שוכני עפר והוא בתוכם

בהתגלות מלך המשיח תיכף ומיד ממש!

ג'ת"ת ס'ת"ו י"ב' ה'תנ"ן
תנ"ן ע"ב ע"ב
ל' י"ב' ה'ת"ו וה'ת"ו
ד"ר א. א. א. א. א.



ליזכות

החתן התמים ר' מנחם מענדל שי'
והכלה המהוללה מרת פרומא איטא שתחי'

רייצעם

לרגל נישואיהם בשעטומ"צ
כ"ז אדר שני ה'תשע"ט

יה"ר שיבנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוזארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות,
כרצון ולנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרב לוי וזוגתו מרת אסתר דריזא שיחיו רייצעם
הרב יואל וזוגתו מרת נחמה דינה שיחיו איידעלמאן